

Wijkscans

PROGRAMMATEKST
oktober 2024

Colofon

ZonMw stimuleert gezondheidsonderzoek en zorginnovatie

Vooruitgang vraagt om onderzoek en ontwikkeling. ZonMw financiert gezondheidsonderzoek én stimuleert het gebruik van de ontwikkelde kennis – om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

ZonMw heeft als hoofdpodrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma Wijkscans kunt u contact opnemen met het secretariaat via e-mail sportenbewegen@zonmw.nl.

ZonMw

Laan van Nieuw Oost-Indië 334

Postbus 93245

2509 AE Den Haag

Telefoonnummer: 070 349 51 11

www.zonmw.nl

 info@zonmw.nl

Sociale media

www.facebook.com/zonmwNL

www.twitter.com/zonmw

www.linkedin.com/company/zonmw

www.youtube.com/ZonMwTV

Inhoud

1	Inleiding.....	4
2	Totstandkoming	4
3	Doelen en doelgroepen van het programma.....	4
4	Inhoud en aanpak van het programma.....	5
5	Uitvoering en randvoorwaarden.....	6
6	Planning en begroting.....	6

1 Inleiding

Achtergrond

Vitaal ouder worden, leefomgeving en wonen en zorg zijn actielijnen uit het Woon-zorgakkoord waar de Directie Maatschappelijke Ondersteuning (DMO) van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) in samenwerking met Binnenlandse Zaken in 2025 extra op in willen zetten richting wijken en gemeenten. Door de vergrijzing is er een bouwopgave van 290.000 woningen voor ouderen. Deze bouwopgave gaat verder dan alleen woningen. Hoe de wijk is ingericht, hoe veilig en toegankelijk de wijk is en in hoeverre er voorzieningen in de buurt zijn, bepalen mede in hoeverre mensen buiten komen, bewegen en elkaar (toevallig) ontmoeten. Dit heeft effect op de ervaren kwaliteit van leven, de cohesie in een wijk, de gezondheid en de mate van eenzaamheid. Om die reden wordt in de concept-wet 'Versterking regie volkshuisvesting' gemeenten gevraagd om een volkshuisvestelijk programma te maken. Hierin moeten aandacht besteed aan het vitaal ouder worden, de leefomgeving en het bewegen en ontmoeten in de wijk. Voor het maken van dit volkshuisvestelijk programma moeten gemeenten in staat gesteld worden om een scan te maken van de wijk. De directie Maatschappelijke Ondersteuning stelt middelen beschikbaar om gemeenten hierbij te ondersteunen.

Verzoek aan ZonMw

Het verzoek aan ZonMw is om een regeling op te zetten die gemeenten in staat stelt om een wijkscan uit te (laten) voeren om te komen tot een plan van aanpak waarin de wijk (meer) uitnodigt tot bewegen en ontmoeten van met name de doelgroep ouderen.

2 Totstandkoming

Aanleiding

ZonMw heeft vanuit DMO de vraag gekregen om een voucherregeling op te zetten. Deze voucherregeling moet gemeenten in staat stellen om een wijkscan uit te laten voeren. Deze wijkscan moet gemeenten inzicht geven in de huidige situatie van bewegen en ontmoeten in de wijk voor met name ouderen en hoe een wijk kan worden ingericht zodat deze (meer) uitnodigt tot bewegen en ontmoeten. ZonMw heeft deze opdracht intern afgestemd met de clusters Ouderen, Preventie (gezonde leefomgeving) en Sport en bewegen. Het cluster Sport en bewegen zal de opdracht uitvoeren in nauwe afstemming met genoemde clusters. Om meer impact te genereren en om het eindproduct/de resultaten nog sterker ten goede te laten komen aan de praktijk zal ZonMw zorgdragen voor gebruik van de resultaten van de wijkscans door de Living Labs sport en bewegen. Daarnaast haakt dit programma inhoudelijk aan op de Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak (GLIA).

3 Doelen en doelgroepen van het programma

Missie en doelstellingen

Het doel van het programma is gemeenten te ondersteunen bij het samen met bewoners in kaart brengen van de behoefte aan en mogelijkheden tot het stimuleren van bewegen en ontmoeten in de wijk, speciaal gericht op ouderen. Gemeenten kunnen de uitkomsten van de wijkscans benutten bij het opstellen van plannen met betrekking tot de woonzorgvisie, omgevingsvisie, en meer en veilig bewegen (en ontmoeten) voor ouderen.

Daarnaast zijn de wijkscans een hulpmiddel om op lokaal niveau:

- doelstellingen en aanpakken uit verschillende domeinen (sociaal en fysiek domein) met elkaar in verbinding te brengen (toegankelijkheid, gezondheid, langer zelfstandig thuis, actiever en mobieler leven, eenzaamheid én het voorkomen van (val)ongevallen);
- ouderen en hun omgeving te betrekken bij planvorming en kennisuitwisseling en de samenwerking tussen de wijk en met de gemeente te stimuleren;
- de beleving en concrete behoeften van bewoners in kaart te brengen (maatwerk);
- een assessment van de leefomgeving te maken (op basis van standaarden / scores) zodat deze met andere wijken kan worden vergeleken (eventueel ten behoeve van prioriteitsbepaling);
- tot een praktisch verbeteringsplan te komen voor de leefomgeving (van ouderen).

Beoogde resultaten

Eind 2025 zijn minimaal 50 wijkscans gefinancierd. Deze wijkscans resulteren in een plan van aanpak om invulling te geven aan meer bewegen en ontmoeten in de wijk. Per gemeente mag 1 aanvraag worden ingediend. De resultaten van de wijkscan komen ten goede aan de wijk en haar bewoners. De gemeente is financier en zorgt voor verankering in beleid.

Inhoud van de wijkscan

DMO laat voor eind 2024 door een externe partij in kaart brengen welke wijkscans er al zijn, wat mogelijke onderdelen in een wijkscan zijn en wat er minimaal in een wijkscan moet worden opgenomen.

De wijkscan brengt onder andere in beeld:

- wat de beleving en concrete behoeften zijn van bewoners (maatwerk);
- in hoeverre de fysieke omgeving (meer)uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
- in hoeverre belangrijke loop- en fietsroutes aantrekkelijk zijn, voldoende rustpunten hebben (met eventueel een toilet) en veilig zijn (bijv. verlichting en verkeersveiligheid);
- hoe toegankelijk de wijk is;
- hoe de bereikbaarheid van belangrijke voorzieningen is voor bewoners;
- in hoeverre wijkbewoners geïnformeerd en gestimuleerd worden om zoveel mogelijk te voet of te fiets te verplaatsen.

Voor een goede scan en voor het draagvlak is het van belang om ouderen en hun omgeving te betrekken bij de planvorming en uitvoering van de scan.

Doelgroepen

Het programma richt zich op gemeenten en wijken die specifiek aandacht willen voor ontmoeten en bewegen in de wijk voor ouderen. De insteek is met name vanuit de doelgroep ouderen, maar gemeenten kunnen de wijkscan ook breder benutten voor meer doelgroepen. DMO is in het bijzonder geïnteresseerd in aanvragen van gemeenten die bezig zijn met een onderhoudsplan voor een wijk in de komende 2 jaar. Denk hierbij aan onderhoud van de riolering of herinrichting van de wegen; 'werk met werk maken'. In deze wijken is de kans groter dat de wijkscan op korte termijn leidt tot aanpassingen.

4 Inhoud en aanpak van het programma

ZonMw gaat een voucherronde opzetten met als doel dat gemeenten een aanvraag kunnen indienen voor financiering van het (laten) uitvoeren van een wijkscan. In de oproep die ZonMw schrijft worden alle randvoorwaarden, criteria en de te volgen procedure beschreven. Het maximaal aan te vragen bedrag is 20.000 euro per gemeente en het subsidieplafond is 800.000 euro. De ronde gaat in overleg met DMO begin 2025 open en sluit eind oktober 2025 of eerder zodra alle middelen besteed zijn. DMO laat na afloop een externe partij de resultaten analyseren. ZonMw zal gegevens hiervoor verstrekken aan DMO om deze analyse mogelijk te maken. In de oproeptekst wordt beschreven dat de AVG in acht wordt genomen en welke gegevens het betreft.

5 Uitvoering en randvoorwaarden

Governance

De Directie Maatschappelijke ondersteuning van VWS is de opdrachtgever richting ZonMw. ZonMw stemt de inhoud van de regeling af met DMO en met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. I&W is met name geïnteresseerd in de hardware kant van de regeling (bijvoorbeeld veilige fiets- en wandelroutes). Het cluster Sport en Bewegen van ZonMw voert de regeling uit en stemt hierin af met de clusters Ouderen en Preventie.

Subsidieoproepen en beoordelingskader

ZonMw zet een voucherregeling op. Alle aanvragen worden op volgorde van binnenkomst beoordeeld. De aanvragen worden beoordeeld op kwaliteit en relevantie. De beoordeling van de aanvragen vindt plaats op bureauniveau door twee programmamedewerkers van ZonMw en na beoordeling volgt gelijk een vaststelling.

Communicatie en impact

Het programma is gericht op bruikbare kennis voor de praktijk. ZonMw zet de eigen communicatiemiddelen in (website, nieuwsbrieven, bijeenkomst) om te communiceren over dit programma en de gefinancierde projecten. ZonMw zal afspraken maken met de VNG/VSG en andere stakeholders om hun communicatiekanalen te benutten.

6 Planning en begroting

Globale planning

In 2024 wordt het programma vormgegeven en wordt de ronde "Voucherregeling wijkscans" voorbereid en opgezet. Begin 2025 gaat de ronde open en worden alle aanvragen die binnen komen beoordeeld en bij positief oordeel worden de scans (projecten) gefinancierd.

Najaar 2024	Januari 2025	Februari-oktober 2025	Oktober 2025	December 2025
Uitwerken programma en opstellen oproep	Oproep open	Procedure honoreren/afwijzen en uitvoering wijkscans	Uiterlijke sluitingsdatum oproep	Afronding programma

Begroting

	2024	2025	Totaal
Projecten		1.000.000	1.000.000
Programmakosten ZonMw (inclusief CIP)	66.890	83.110	150.000
Totaal	66.890	1.083.110	1.150.000

www.zonmw.nl

MET KENNIS WERKEN AAN EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl